

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 flieri.

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Ce-i popularitatea?

de Gheorghe Jianu.

Cu cîțiva ani înaintea morții sale marele gînditor Leo Tolstoi ieșise, printr'un plebiscit născocit de o foaie germană mondială, cel mai popular om al veacului. Asta o înțelegem. Înțelegem și popularitatea lui Edison, a lui Pasteur, Bismark, chiar și a cîntărețului Caruso, ori dacă e vorba să ne oprim la ai noștri, toată lumea își poate explica ușor bunăoară și popularitatea lui Iorga; oameni geniali, cari prin darul lor desăvîrșit ocîrmuesc și ușurează viața mulțimilor. Înțelegem alipirea instinctivă către oamenii aleși, trimiși de Dumnezeu pentru a îndrepta și propti gîndirea și simțirea semenilor. Înțelegem și popularitatea celor cu mai puțin talent dintre fruntașii popoarelor, dar nu înțelegem dorul sălbatic al multora cari, vrînd să fie mai mari, decît cum sînt, umblă în picioaroage alergînd după popularitate. Și dacă vrei să le rezezi această dorință exagerată, dau din mîni și din picioare țîpînd ca copii cînd dai să-î răstorni de pe bățul pe care călăresc în fantazia lor firească.

Înainte cu cîteva decenii un diplomat francez intră în casa lui Tolstoi și plin de complexanță îi cere ajutorul pentru înjghebarea cunoscutelor serbări franco-rusești, desfășurate mai tîrziu cu atîta splendoare diplomatică. Marele filozof arată în (broșura

sa „Franco-rusische Festlichkeiten“) cum s'a coborît cu gentilul său musafir la plebime, care, arătîndu-i-se scopul venirii guleratului oaspe francez, dedea din umeri fără a înțelege mai mult decît, ca toți țărani din lume, patriotismul lor teritorial. Incidentul acesta l-a folosit Tolstoi pentru a zugrăvi bazele șubrede ale popularității și pestetot modul cum se făurește opinia publică prin interesul vîntătorilor după popularitate.

Și dacă ne dăm seama de etimologia cuvîntului, înțelegînd sub *popularitate* atașarea mulțimei în jurul „popularului“, prin împărtășirea și aprobarea credințelor acestuia în semn de închinare pentru binefacerile sale, judecătorul drept trebuie să se revolte de îndemnul păgînesc al celui ce îi pune sulfa în pept să-l recunoști de — popular, pe neghiobul care fără a avea din ce da, cere, mereu cere, a fi recunoscut de mulțime, tîman ca „orbul dela toți, dar dela orbul nimeni“.

Această scădere morală, deosebit nouă Românilor, ne cauzează mult necaz, multă opăceală. La sate bunăoară se îndeasă toți guralivii, toți golani cari n'au ce perde, să ajungă în virful știrului, nu pentru a da, ci pentru a lua. Dar... judecata acestora crudă, nerafinată prin învățură nu poate fi socotită ca atenuantă și pentru „fruntașii“ dela orașe. Aici, în societatea intelectualilor, fenomenul se prezintă și mai trist. La orașe, cum avem mai multe insti-

tuții, lupta după mărirea deșarte e și mai înverșunată. Arareori găsești cîteun muncitor desinteresat care să jertfiască pentru binele obștesc. De pildă postul de secretar la diferite corporații morale cade sub demnitățile oamenilor cu poziții mai de seamă. Ai noștri nu știu decît „aut Caesar, aut nihil“. Așa sînt nărași, n'ai ce să le faci. Și cum n'au darul d'a se cunoaște pe ei înșiși, fără calități cum sînt, fără nicio îndreptățire, te pomenești cu ei — deadreptul președinți. Cine se mai gîndește la pilda înălțătoare a bătrînului secretar al Academiei Române, care a stat neclintit la postul său și pe vremea cînd era celdintă dignitar al statului. Cine se mai gîndește ce concept are altă lume despre „popularitate“. Chiar și în China, transformată în republică federativă, apostolul ei *Sun-Iat-Sen*, ajuns la izbîndă după o muncă asiduă de 20 de ani, fiind din recunoștință ales de președinte al țării, a renunțat, ba din considerații mai înalte n'a primit nici postul de vicepreședinte, ci pentru binele țării a cedat altuia și această demnitate, ear dînsul s'a mulțumit a-și putea continua turneul de propagandă arătînd poporului binefacerile regimului republican.

Noi, săracii de noi, cică luptăm și noi pentru idei, dar... cum a zis'o cine a zis'o: „în fundul sufletului nostru ne amăgește speranța că într'o zi ne vom bucura de fructul ostenelelor noastre, primind vr'un post de onoare, la care rîvnim chiar în mod inconștient“. Eată dece la noi ar trebui căutat

FOILETON.

Memoriile unui scăpat din naufragiul „Titanicului“.

— Traducere pentru „Progresul“ din „Le Miroir“ —
de Ileana.

Văzîndu-mă un pasager că-mi aprind țigaretă, îmi ceru și el una.

— Dacă doriți și două, îi zisei, întinzîndu-i pachetul.

— N'oi mai avea timp să fumez și pe a doua, îmi răspunse el încercînd să zîmbiască. Mă făcu se observ, că înainte paserela comandantului s'a coborît până deasupra valurilor. Se simția foarte bine cum se scufundă vaporul, încetul cu încetul.

Zgomotul pasagerilor deveni teribil. Unii blăstămau ca stăpîniți de diavolul. Auzii o femeie strigînd:

— Dumnezeule, Dumnezeule, care ești atotputernic, aibi milă de mine și mă scapă.

Partea dîndărăt a Titanicului, ridicată însus, afară din apă, părea un munte drept. Prin toate părțile erau grupuri cari zbieau. Se puteau distinge și după ce s'au stîns luminile.

Și aici trebuie să rectific istorisirile pasagerilor din bărci, cari au crezut a vedea luminișul până'n ultimul moment. Pecît îmi aduc aminte, după ce a încetat electricitatea să funcționeze, Titanicul a mai stat vr'o douăzeci de minute deasupra apei.

Pasagerul cu țigaretă îmi zise dintr'odată:

— Nu mai pot suporta țipetele acestea. Vreau mai bine să isprăvesc odată.

Și înainte de a mai fi putut eu face vr'un gest, și-a pus țeva un revolver în gură și-și slobozi un glonte în cap. Căzu la picioarele mele, și din cauza povîrnișului de alături se mai rostogoli vr'o trei metri, până se opri de ceva. Sărmanul băiat începu a geme într'un chip jalnic.

Între toate astea, deși mă siliam să-mi țin gîndurile la un loc, marturisesc că începeam și eu să-mi perd capul.

Oroarea ce mă împrejmuia pe vaporul acesta ce se cobora încet în abis, cu cincisprezece sute de oameni, cari toți gemeau înfiorați și se țineau acățați de latură, mă făcea să înebunesc. Avusei un moment de desneadejde groaznică. Și cînd sării în mare, într'adevăr nici eu nu știu dacă am făcut-o cu intenția de a mă scăpa sau de a sfîrși odată. Primul contact cu apa era atît de neîndurător, încît mă inspăimîntă. Avusei imediat convingerea că orice luptă era zadarnică și că vor fi de ajuns cîteva minute din gerul acesta, ca să mă omoare. Înaintea mea mai vedeam multe capete de înotători, cari și ei se îndepărtau de Titanic. Întrecînd pe cei mai înceți din grupul acesta, unul dintre ei îmi zise, deabea răsufînd:

— Unde mergem noi într'acolo? Vedeți dv. vr'o barcă înainte?

Mărturisind adevărul, eu nici nu m'am uitat. Inotam ca un animal, ne mai gîndind la nimic. Însă atunci văzui, cam nelămunit, către înotătorii cari erau înaintea noastră, o luntre de scăpare, în care urcau cîteva oameni. Mi-se pare că urcau cu forța, căci auzii protestări, și îndată se îndepărta luntrea de noi, minată cu putere. Dealtfel cele mai multe bărci făcură astfel. Temîndu-se de

a fi cutropite și de a se îneca, se îndepărtau de mulțimea ce se zbătea în apă. Se pare chiar, că posesorii unor bărci deja prea pline, aflau de bine să se scape de înotătorii încăpățînați, dîndu-le cu lopata în cap. Într'altă parte au fost și exemple de un devotament admirabil. O să vorbesc despre asta mai tîrziu. Omul care mi-a vorbit înota alături de mine, și văzînd că barca la care a țintit se îndepărtează; zise:

— Eată-l că pleacă, neruşinați!

Și începu să strige, cu o mulțime de insulte:

— Boat ahoy!... boat ahoy!... Come here, you!

Ca la o sută metri îndărătul nostru venia dela Titanic un zgomot inspăimîntător, produs de larmă, explozii, șuerături de aburi.

Alți înotători ajunseră la noi. Unul dintre ei se acăța de omul care stiga către barcă.

— Ajută-mă, ajută-mă, se rugă el.

Însă celalalt se desbără cu putere de el, injurîndu-l sărmanul om, desigur n'avea brîu de scăpare, căci se scufundă. Altul, la dreapta mea, începu și el deodată să se zbată cașicînd l-ar sugruma apa mării și dispăru și el.

Judecînd după numărul acelor pe cari îi văzui scufundîndu-se astfel îndecursul celor zece sau cincisprezece minute cît am înnotat îndreapta și înstînga, la vr'o sută de metri de vaporul ce se îneca, presupun că multe persoane au sărit în ultimul moment în apă, ne mai puțînd găsi brîne de scăpare. Toată partea asta din groaznica noastră aventură, e în spiritul meu ca un vis deja nelămurit. Gîndindu-mă la ea, totuși mai regăsesc vedenia acestei mase uriașe a Titanicului, a cărui parte de dîndărăt se ridica tot mai însus către

un leac pentru potolirea rîvnei de a ajunge pe orice cale la popularitate. Pentru moment mie unia pentru nu-mi dă în gînd o soluție mai bună, decît a cerne și a examena cu deamăruntul atît calitățile și isprăvile în plus, cît și cele în minus ale „frunțașilor” noștri. Din o asemenea inventarizare a rosturilor fiecăruia ar ieși exact la iveală: cîtă prostie are la bază „popularitatea” multor boeri da'i noștri, vorba d-nului Iorga, *grosolan* și *apăsători*, față cu mulțimea pe spinarea căreia s'au înălțat.

„Popularitatea” măestrită a omului fără merite, ca și istorica popularitate a lui Varava din biblie, e o răpire neertată, care i-se poate îngădui unui dadă cu bumbii de argint, semnul bogăției Țiganilor, dar nu li-se poate îngădui cărtorariilor, care prin vînarea lor după popularitate își arată — sărăcia vorbă.

Dezvelirea statuiei lui Cuza-Vodă.

Duminecă în 27 curent s'a dezvelit la Iași statuia primului Domn al României unite, *Alexandru Ion Cuza*, avînd inscripția:

„Principele Cuza, în timpul scurtei sale domnii de șapte ani, a pus bazele statului român, a personificat unirea și a transformat două provincii orientale într'o țară respectată.

El a readus în patrimoniul național a șasea parte a pămîntului strămoșilor noștri dat mănăstirilor grecești și prin afirmarea autocefaliei bisericii române, a înlăturat pentru totdeauna amestecul patriarhului din Constantinopol în afacerile religioase ale statului.

El a împărțit în mod liniștit pămînturi la 600.000 familii de săteni și a făcut pe țaranii noștri cetățeni liberi.

El a suprimat privilegiile de clasă și prin organizarea tribunalelor curților și a Curței de Casație, a urmat bazele unei justiții egale pentru toți.

El a fondat școlile și universitățile și învățămîntul obligator, a dat imboldul necesar culturii române.

El a organizat forța militară a României, chemînd la tragerea de sorți pe toți tinerii în stare să-și apere patria.

Insfirșit, prin forța voinței sale, a instituit adevărata suveranitate națională, căci

a rupt pactul politic impus de săteni în 1857 și a reușit să obțină dela marile puteri în 1864 recunoașterea dreptului de a ne organiza noi înșire instituțiile noastre politice, fără intervenirea nimănui. Această mare victorie politică a făcut posibilă constituția noastră din 1866 și fondarea dinastiei române în persoana M. S. Regelui Carol I, din ilustra familie a Hohenzollernilor.

Acest monument a fost ridicat prin subscriere publică, în numele poporului român spre a glorifica pentru totdeauna memoria marelui Principe român.

Studentimea română ieșană a organizat un pelerinaj la Ruginoasa, la mormîntul lui Cuza, la care au luat parte studenți din toate părțile locuite de Români, numeroase delegații țărănești, delegații meseriașilor, ale veterinarilor, delegații Ligei Culturale în frunte cu Dr. Șumuleanu. Peste Pașcani au sosit la Ruginoasa studenții și vizitatorii din Bucovina.

În biserica dela Ruginoasa s'a început serviciul religios, oficiat de Arhiepiscopul Antim Petrescu, vicarul metropoliei, cu mare asistență, fiind prezenți delegații studenților și țaranilor, cu drapelele și coroanele aduse pentru a fi depuse pe mormîntul lui Cuza-Vodă. Dela biserică asistența, în frunte cu clerul, se duce la mormîntul neuitatului Domnitor, unde se face parastas la mormîntul fiilor lui Cuza: Alexandru, Grigore și Dumitru.

După parastas s'au rostit discursuri.

Au vorbit și numeroși țărani; mulți dintre ei după ce terminau cuvîntările, se duceau să sărute țărîna de pe mormîntul lui Cuza-Vodă.

După amiază a avut loc în castelul Ruginoasa o șezătoare populară, cu care ocazie a vorbit Zelea Codreanu și a cîntat corul școlii din Blăgești și al seminarului Veniamin.

La ora 3 d. a. excursioniștii s'au reîntors la Iași, unde îi aștepta în gară numeros public în frunte cu muzica militară. S'a făcut un cortegiu, care a plecat la piața Unirei, unde s'a jucat Hora Unirei...

IGIENĂ.

Despre băile de aer.

Băile de aer, pîn'acum neobicinuite cum sînt, deși sînt apreciate cu însuflețire de sute și mii de inși, totuși sînt expuse prejudecăților. În multe orașe și stațiuni climaterice sînt deja introduse băile de aer liber, folosite chiar și în camere, dacă sînt ordinate de medici, predicîndu-li-se valoarea în toate țările pe baza experiențelor. Băi de aer se pot lua și acasă, mai ales dimineața după dejun și seara înainte de culcare avînd a face, firește detot dezbrăcați, 10—15 minute mișcare, mai mult de felul gimnastice. Ș'așa în scurtă vreme începem a ne simți bine, prin excitația tuturor proceselor vegetative. Această excitație plăcută influențează pelea corpului, care la adulți e de o întindere de 1½ metru patrat cu milioane de pori, cari toți laolaltă fac cît o gaură de mărimea unei farfuri. Prin aceasta circulația singelui ajunge prin toate celulele peleii, făcîndu-o astfel mult mai capabilă de funcție. Plămînilor operează mai cu nădejde, prin ceiace intră în sînge mai multă materie trebuitoare pentru arderea ce produce o schimbare mai intensivă a materiilor nutritive. Încă și Goethe a zis „Vă veți simți mai ușor în apă, dar și mai ușor în aer și lumină”.

Să încercăm odată cu băile de aer în cameră, și în orice caz ne vom obicinui ușor, încît cu greu ne-am putea dezobicinui. Lipsa de apetit, insomnia, nervositatea, migrena, totul are să dispară. Mii și mii de bolnavi și-au recăpătat sănătatea, făcîndu-se earășii sprintenii și veseli prin — băile de aer.

N. B.

ECONOMIE.

Bancruta și falimentul.

Natura juridică a bancrutei nu e bine determinată de legea comercială. Strînsa legătură dintre ea și faliment făcea să se nască o confuzie, deoarece nu se putea preciza ce se pedesește în bancrută: falimentul, cauza falimentului, sau un delict ce însoțește numai falimentul?

Un articol „Corupția juridică a bancrutei”, publicat de Alfredo Rocco, profesor de drept comercial la facultatea din Padua, în *Rivista del Diritto commerciale* tradus în „Curierul Judiciar”, încearcă să lămurească această chestiune de o însemnătate deosebită pentru comercianții.

Fenomenul economic, care este falimentul, nu e pricinuit întotdeauna de o faptă voluntară a omului, ci adesea el e o urmare a unor împrejurări obiective. Din această pricină el nu poate fi socotit ca un delict, din punctul de vedere al dreptului penal, deoarece nu poate să fie responsabilitate

stele, pecînd celelalte părți erau deja complet subț apă. Îmi aduc aminte de mișnarea de capete în valuri, de strigăte cari veniau de pe vapor. Îmi mai aduc aminte c'am auzit în citeva rînduri și detunături de revolver; odată chiar o adevărată salvă de puști, cașicînd acolo sus, nenorociții cari nu îndrazneau să sară în apă, sau cari înțelegeau c'această ultimă sfortare ș'așa nu mai are rost, se sinucideau în masse...

M'am îndepărtat de Titanic, și nu știu ce instinct și ce curent earășii m'a apropiat de el. Eram numai la vr'o patruzeci sau cincizeci de metri îndepărtare de vapor, cînd un ceva foarte gros fu aruncat în apă. Era o luntre uitată pe acoperișul dela cabina telegrafului fără sîrmă. Telegrafistii Bride și Philips au descoperit-o și au aruncat-o în mare, grăbindu-se să intre în ea, după ce le-a dat căpitanul ordin să fugă. Fiind barca rău aruncată, a ajuns în apă cu un capăt în aer, și astfel a plutit toată noaptea. Și totuși, douăzecișitref dintre noi îi datorim bărcii acesteia scăparea noastră. După ce a căzut luntrea aceasta în apă, vr'o sută de înotători se grabiau către ea, și cînd reușii s'o ajung și să mă acăț de ea, deși era deja plină găoacea asta de nucă, era aproape să se cufunde, totuși mulți sărmanii dispersați, rugîndu-se, sau înjurînd, încercau să ocupe loc în ea. În încăerarea asta căpătați și eu, ea și ceilalți, citeva loviturii de picior, în piept, și pe degete. Mă ținu în sã bine, și cu toate protestările lor, putui înfine să mă ridic din apă. Numai pe deoparte afară din apă, căci am mai rămas multă vreme întins pe pîntece, cu degetele înghețate acățate de barcă și plutind cu picioarele în apă pînă la genunchii. Mai tîrziu, vr'o patru

dintre cei cari erau acolo, morți sau muribunzi, lunecară în apă și astfel se făcu puțin loc și pentru ceilalți, și numai așa puturăm să ne re-aranjăm puțin mai bine. Destul de aproape de mine ca să-i pot cunoaște, mai erau acățati de găoacea aceasta cei doi telegrafisti Philips și Bride, doi slujbași dela poșta cari au dispărut mai tîrziu, al doilea hotelier Rayland, Newburg, șeful frigoriferului, al treilea locotenent d-nul Lightoller, și un pasager tînr de 17 ani, d-nul Thayer, cu care am făcut cunoștință două zile înaintea naufragiului, cînd a venit să viziteze dynamele și instalația electrică. Tînrul acesta Thayer, băiatul unui milionar american, era vecinul meu la dreapta, și deciteori se mișca barca mai puternic, trebuia să-l țin ca să nu luncce.

Cutoatecă era întuneric, mă recunosc și-mi zise plîngînd că în mulțimea de pe bord a pierdut din vedere pe mamă-sa și pe tatăl său și nu i-a mai putut regăsi. Nu știa dacă au reușit să se imbarcheze pe vr'o luntre, sau dacă au rămas pe Titanic. Mai tîrziu am văzut pe tînrul Thayer regăsiindu-și pe bordul vaporului Carpathia pe mamă-sa, însă tatăl său a pierit. La ordinul ofițerului Lightoller — noi toți cari eram acățati pe barcă — începurăm să înotăm puternic cu picioarele, pentru a ne îndepărta cît de mult posibil de Titanic, de a cărui scufundare se temeau toți. Și defapt, scufundarea începuse. Aerul s'a umplut tot mai tare de zgomotul panice. Deodată s'a auzit în vapor un vuet mare, ca un bubuit enorm de vulcan. Ai fi zis că în interiorul lui nescar masse colosale s'au urnit din loc și că toată lemnăria a troznit deodată. Asta a durat, tot progresînd, citeva secunde. Unul dintre cele

patru homuri s'a dărîmat și a lunecat pe puncte înjos, nimicînd lucrurile și oamenii cari îi steteau în drum. După aceea văzurăm părțile cari au mai rămas din Titanic, scufundîndu-se liniștit, fără zdruncitură și fără încetare. Asta a durat un minut lung. În tot timpul acesta, cascade de lucruri miei negre, cari erau ființe omenești, se aruncau în apă. S'a discutat mult asupra cauzelor cari au produs zgomotul enorm despre care v'am amintit. În momentul cînd s'a produs zgomotul acesta, d. Lightoller, lingă mine, imi zise:

— Astea sînt mașinile cari s'au rupt și acum se rostogolesc, nimicînd tot.

Unii, mai tîrziu, vorbiră despre exploziile cazanelor. Alții afirmau c'ar fi văzut toată partea de dindărăt, care se găsea afară din apă, sfărîmîndu-se sub povera proprie. (Prin urmare construită fără proptea). Eu personal n'am remarcat nici exploziile, nici ruptura vaporului. Toate mergeau prea repede, pentru ca să fim putut avea ochii și ideile deodată în toate părțile. Dealtfel groaza cea mai mare ne aștepta la momentul acesta. Am spus deja cît zgomot, produs de primejdia mare umplea largul nopții. Asta nu era nimic pelingă ce-am fost siliți s'auzim în momentele dispariției vaporului. Omiecinisute de persoane strîgînd, urlînd după ajutor, toți deodată! Căci au rămas acolo mai mult de șasasprezecute! Nu știu cum poate fi agonia unui număr mare de răniți, lăsați noaptea pe cîmpul de luptă. Trebuie să fie o groază asemănătoare cu aceasta.

Înghețați, năuciți, cu inima strînsă de durere, trebuia s'ascultăm neputincioși, fără a putea face vr'un gest, neputînd nici să ne astupăm măcar urechile.

penală fără un fapt omenesc voluntar, cutoate-acestea toate legiurile comerciale deroagă dela principiul enunțat mai sus și pedepsesc chiar pe falitul de bună credință cu o mulțime de decăderi și drepturi. Mai mult încă. Pentru aplicarea acestor pedepse nici nu e nevoie de o pronunțare specială a judecătorului, ele rezultând din însăși sentința care declară falimentul.

Bancruta în sistemul legiuitorului are două elemente: falimentul și un fapt al debitorului sau al unui terțiu antecedent sau subsequent confirmării juridice a falimentului. Fapte de ale debitorului care determină bancruta sînt foarte numeroase în lege. Totuși legea nu stabilește în mod expres o legătură cauzală între faptul de bancrută și faliment și de aci se ajunge uneori la rezultate practice, absurde, putîndu-se pedepsi diferite fapte de bancrută ca tot atîtea delictive distincte.

Conceptia cea mai justă e aceea care consideră ca element preponderant al delictului faliment, faptele de bancrută fiind numai niște condiții legale cerute pentru a se putea da o pedeapsă.

Și această doctrină are un defect, acela de fi neterminată, căci, deși arată că faptele de bancrută sînt niște condiții necesare pentru pedepsirea falimentului, nu ne precizează însă raportul dintre aceste două elemente, unul obiectiv — falimentul — și altul voluntar — bancruta.

De încheiere profesorul Rocco se silește să armonizeze principiile dreptului penal cu textele pozitive și spune:

„Delict nu e nici faptul de bancrută și nici falimentul, dar este dintr-o parte complex de acte, nedeterminate, în mod individual nici afirmate în mod singular, avînd însă ca elemente: o acțiune umană voluntară și ilicită, o daună socială și un raport de cauzalitate între acestea.”

(V. N.)

E. Ene.

Paguba comit. Caraș-Severin după potop.

Afară de paguba orașului Lugoj, care se urcă la suma de peste 800.000 cor., și abstrăgînd dela pagubele locuitorilor lugoieni, cari se evaluează la suma de un milion și jum., — paguba întregului comitat s'a statorit astfel: Cercul Begheului 35.000 cor., al Bozovicului 240.650 cor. + 62.000 cor., al Făgetului 9.050 cor., al Iamului 286.800 cor., al Caransebeșului 640.320 cor., al Lugojului 280.990 cor., al Oraviței 134.800 cor.,

Ei strigară mult timp! Ah! Doamne! cît de mult timp strigară! Aproape totî auveau brine, și astfel agonia lor venia cu încetul. Însă zgomotul enorm se calma dince-înce; chorul disperărilor se stinse. Numai cîteodată se mai auzia cîteun tipet deznădăjduit. Infine — nimic mai mult. Atunci am înțeles că sînt toți morți. Aici trebuie să spun de ce admirabil spirit de hotărîre și de eroism ne-a dat davodă unul dintre ofițerii noștri cei mai tînări, al cincilea locotenent, d. Lowe.

Căpitani i-a încredințat o barcă mare, plină numai cu femei și copii, cu excepția celor doi marinari cari s'au imbarcat cu d-nul Lowe, ca s'ajute la vislire.

Un moment înaintea înecării totale a Titanicului, barca asta trecu pelîngă noi. D-nul Lightoller strigă colegului său să ia pe cîteva dintre noi.

— Imposibil, old man, strigă d. Lowe; sînt deja atît de încercat; aproape să mă scufund. Așteptați cu răbdare acolo sus. Sînt foarte mulți cari sînt gata să se înec.

Două minute după aceea se apropiară alte trei bărci de scăpare, dintre cari una are deabea pe jumătate plină. D. Lowe îi ordonă acesteia să s'așeze către el și să ia pe cîteva dintre pasagerii lui.

O furtună de voci răspunseră dintr'odată acestui ordin:

— Nu, nu. Nu vă duceți. Noi sîntem destui. Fiecare pentru sine, etc.

Însă d. Lowe se sculă în picioare și le strigă:

— Am două revolve. Apropiati-vă cît puteți, că de nu, trag în mulțime.

al Reciței 877.150 cor., al Timișului 961.450 cor., al Teregovei 25.000 cor., al Moldovei 102.200 cor. și al orașului Caransebeș 815.000 cor. Prinurmare, afară de pagubele căilor ferate, întreaga pagubă din acest comitat se urcă la suma de 8 milioane 609.121 cor.!

II. Sa Dr. Z. Medve, camerarul ces. și reg. și comite suprem, cu d-l vice-comite A. Issekutz au plecat Vineri în 7 Iunie la Budapesta spre a mijloci pe baza dureroaselor constatări cuvenitul ajutor de stat. Dintre donatorii benevoli amintesc pe următorii: G. Dumitrescu, Budapesta 3000 cor., „Albina“ 200 cor., „Agricola“ 200 cor., societatea „Jó sziv“, societatea c. f. sudung. 1000 cor., C. f. vicinală 1000 cor., colecta de pe stradele Lugojului 1561 cor., deputatul Lugojului Dr. A. Plosz 500 cor., baronul F. Harsányi 500 cor., Arcadie Pastorlo 100 cor., contele Cito de Turecuso, Budapesta 500 cor., Dr. F. Rezeiu 50 cor., Dr. Iuliu Todorescu, Budapesta 3000 cor., Dr. A. Gaita 60 cor., privatierul Daniel Nicolici 300 cor. etc. Sîmbătă primarul orașului, d-l Dr. D. Florescu și energicul proto notar Dr. Baltescu, au împărțit 7000 coroane celor săraci cu desăvîrșire.

G. J.

FELURIMI.

De pretutindenî. Peter Alvor a publicat în München o carte nouă despre întrebarea: cine a scris piesele lui Shakespeare? Alvor este împotriva părerii că autorul ar fi lordul Francis Bacon of Verulam, bărbat de stat și filosof, și crede că le-a scris fratele lordului: Anthony Bacon. Pe vremea lui Shakespeare era obiceiul ca fruntașii țării să dea la iveală srierile lor literare sub numele a cîteunui om de paie. Totuși ar fi făcut și Anthony Bacon, publicîndu-și lucrările dramatice sub numele actorului incult, Shakespeare.

Piesele lui Shakespeare sînt foarte adînci ca politică; filosofia lui seamănă cu a lui Francis Bacon, deoarece Anthony primia ideile frăține-său. Are adînci cunoștințe juridice. Autorul pieselor a studiat la Cambridge; știe foarte bine franțuzește și Anthony a trăit zece ani în Franța, din cari 5 la Montauban, una din Academile timpului.

Trebue că și celorlalte două i-e fu frică, căci și ele înaintară la ordin, odată cu cea țintită.

Atunci Lowe ordonă:

— Trimiteți-mi funiile voastre cele de dinainte. Le vom înoda împreună, ca să rămînem grupați. Nu-i nevoie să ne împrăștiem la cele patru puncte cardinale.

Învremece se executa ordinul acesta, cele patru bărci se îndepărtară de noi.

Atunci veni sfîrșitul Titanicului, dupăcum am spus, și n'am mai dat atenție altui lucru. Mai firziu am auzit că în momentele aceste tragice, pecînd cei mai mulți dintre oameni cari aveau norocul să fie în bărci, se feriau de mulțimea ce se zbătea în apă, d. Lowe n'a ezitat să părăsiască barca și să meargă într'ajutorul nenorociților cari cereau ajutor. Astfel a putut să mai adune vr'o optsprezece persoane.

Nimeni n'a înnotat până la noi. Pe bordul vaporului Carpathia am văzut că pe cîteva bravi și bunî i-a cuprins remușcarea, și mereu ne tot explicau, jeluindu-se: „Nu puteam, căci ne-am fi înecat și noi“.

Am văzut pe locotenentul Pittman înainte comisiei de anchetă a senatului american. Omul acesta puternic plîngea, zicînd:

— Am dat ordin să se vîsliască către cei cari se înecau. Am fi putut să luăm barem pe vr'o zece dintre ei. Cele patruzeci de femei cari erau în barca mea m'au insultat. Oamenii au refuzat să se supună. Dealtfel, trebue să spun, că dacă ne-am fi reîntors în mijlocul mulțimii de sperați, am fi fost luați în asalt și desigur am fi perit cu ei.

(Va urma).

CRONICA.

Marți și-a luat în primire oficiul adm. prot. al Oraviței tînărul protopop al Bocșei P. O. D. Mihail Gaspăr. Predarea s'a făcut în prezența unor preoți din tract absolvindu-se astfel bătrînul protoreu P. O. D. Alexandru P. Popovici după o păstorire de 23 ani, cît a stat în fruntea poporului, fără a se clinti dela datoria lui de a păzi să nu i-se risipiască oile. Vom reveni în numărul viitor.

Joi seara 37 elevii din clasele superioare al liceului românesc din Blaj, sub conducerea profesorilor d-nii Borzea, Dr. Prie, Precup și Negruțiu au ajuns, venind peste Anina, spre a poposi în orașul nostru mîntan, unde populația rom. i-a primit cu brațele deschise, alintîndu-i, gîzduindu-i, ca pe toți studenții români cari dau pela noi.

Dela „Academia Română“. Vineri, săptămîna trecută, Academia Română din București a ținut o ședință solemnă, sub presidenția M. Sale Regelui Carol și-a rostit discursul de recepțiune domnul Dr. G. Antipa, vorbind despre „Cercetările hidrobiologice în România și importanța lor științifică și economică“. I-a răspuns domnul Dr. L. Mrazec. Eri, Marți, a fost apoi earăși ședința solemnă, presidată de M. Sa Regele Carol. Și-a rostit discursul de recepțiune dl general Crăiniceanu, vorbind despre „Istoria organizațiunii armatei române“. I-a răspuns dl St. C. Hepites.

Alegerea de învățător. La școala capitală ort. orientală română din Lugoj a fost ales învățător definitiv învățătorul din Chisetău Gheorghe Onaie, fratele reposatului Alexandru Onaie.

Părăstas pentru martirii militari, decedați în potopul din Lugoj, Matei Leza și Tovie Madincea, s'a celebrat Duminecă în 9 Iunie n. în biserica gr.-or. din Lugoj, pontificat de P. O. D. Dr. G. Popovici, protopresbiter, cu asistență număroasă. Reuniunea de cîntări a executat duios răspunsurile funebre. A fost de față întreaga ofițerimea, sub conducerea colonelilor, primarul Dr. D. Florescu și oficiolatele comitatense.

Alaltăeri la ameză un june din Ticvaniu-mic a sărit lingă moara din Cacova, în satul cu biserica frumoasă, în Caraș și — deși înotător bun, l-a lovit sgîrciurile și s'a înecat într'o vîltoare, de unde abia seara la șase a fost scos cu undița din gîrlă. Sărmanul într'o lume mai bună putea fi scăpat dar al noștri l-au lăsat să peară în valuri. Românul te lasă să te îneci... El nu cunoaște voința lui Dumnezeu și înafară de naea bisericii. Cine vorbește de biserica cea vie, de biserica ideală, de adevărata biserică a lui Christos, îl declară „bisericoșii“ de ateu. Nici jalea părinților nu-i înghimpă pe cei săraci cu duhul.

În cursul săptămîinii înafară de piesele de rînd s'au dat în teatrul din localitate, cu deplin succes și două opere: Traviata lui Verdi și Povestirile lui Hoffmann de Offenbach, avînd și o orhestră bună, dirigeată de un capelmaestru excelent.

Deputatul Kovács care, după ce a tras trei focuri de revolver în prezidentul camerei Tisza, fără să-l nimeriască, și-a slobozit sieși un glonte în tîmpla dreaptă, trăește și, cum zic doctorii, dacă nu se va ivi vr'o complicație mai gravă, poate și scăpa cu zile.

Din București vine știrea că Regina României s'a îmbolnăvit greu.

BANÎ dă oamenilor reali cu 5% replătire în rate 5 ani, Kronowsky N. postrestante Berlin 46.

Bibliografie.

„Un congres biblic românesc“ de dr. Nicolae Bălan, profesor de teologie. Retipărire din „Revista teologică“. Se poate comanda dela librăria arhidecezană din Sibiu.

Jászi Oszkár. A nemzeti államok kialakítása és a nemzetiségi kérdés. La Grill Károly în Budapesta. Prețul 9 coroane.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtază de pe față și de pe mâini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuințate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Anunț.

Aducem la cunoștință On. public rom. din Valea Carașului, că la depoul de beuturi al băncii „Plugarul” din Cacova, ne-am asortat cu bere de Ciclova, vinuri excelente și răchiuri curate, ne vom da toată silința că, prin serviciu prompt și culant, să mulțumim pe deplin și în toate privințele marile nostru cerc de mușterii.

Cu toată stima
„PLUGARUL”.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.
Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.
Informațiuni la Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-a noastră de toată încrederea.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrîna)

ORAVIȚAFondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru” din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de liliie americană	à Cor. 1.—
Pudră de liliie americană, albă, roză și crème	” ” 1.20
Săpun de liliie americană	” ” —.70
Picături pentru dinți	” ” 1.—
Picături chineze pentru dinți	” ” 70.—
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusa	à 20—60 ”
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1—1.50
” ” ” ” pentru reumă	à Cor. 1.—

Leac împotriva panglcei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriști dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiace nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2—3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmecice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrîna” a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana”.**Praf de chiag și Extract pentru caș**se capătă în mare depozit în prăvălia
Ignat Feldmann din Oravița.**Pentru domni și doamne!**

1 orologiu minunat aurit 2 cor., fasonul mai nou, umblind precis, neputîndu-se deosebi de aur de 14 Krt. cu garanță pe 3 ani, cum nu s'a mai pomenit 2 Cor. 2 oroloage 3.80 Cor. Un lanț aurit de Paris 50 filerî. Fără niciun risc, dacă nu convine se capătă banii îndărăt. Se poate comanda prin ramburs dela **Langierman's Uhrenexport Krakau** (Oest.) Podbrzezic 6. 181 A.

Albert Jancsusprimind prăvalia lui
G. Ivaskovits din strada principală
„La mîța neagră”

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Tipografia „Progresul”
== în Oravița ==

se pot comanda

toffelul de tipărituri bisericești, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efeptuesc:

acții, cupoane, losuri pentru loterii

lucrate toate cu gust

Nădăjduim că toți Români de bine ne vor trece pragul.